

Profesor Zbigniew Adamowski, życie i twórczość (jubileusz 80-lecia urodzin)

Profesor Zbigniew Adamowski urodził się 18 grudnia 1928 r. w Werbkowicach na ziemi lubelskiej w rodzinie chłopskiej. Szkołę średnią ukończył w Poznaniu w 1950 r. Studia inżynierskie odbył na Wydziale Rolniczym WSR w Poznaniu w latach 1951-1953, a magisterskie na Wydziale Inżynieryjno-Ekonomicznym SGGW (obecnie Nauk Ekonomicznych) w latach 1954-1955. Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczął w 1952 r. jako student II-go roku w Katedrze Polityki Agrarnej WSR w Poznaniu. Przez krótki okres był asystentem w Katedrze Ekonomiki i Organizacji Socjalistycznych Przedsiębiorstw Rolnych SGGW. Następnie przez kilkanaście lat pracował początkowo w Katedrze Ekonomiki Gospodarki Narodowej, a później w Katedrze Ekonomiki Rolnictwa nieistniejącej już Wyższej Szkoły Nauk Społecznych. Jednocześnie przez kilka lat pracował w Komisji Planowania przy Radzie Ministrów. Stopień doktora nauk ekonomicznych uzyskał w 1963 r. na podstawie rozprawy pt. „Zatrudnienie w gospodarstwach chłopskich i migracja ze wsi w świetle badań ankietowych” przygotowanej pod kierunkiem prof. Maksymiliana Pohorillego na Wydziale Ekonomicznym WSNS. Tam też habilitował się w 1968 r. przedkładając pracę pt. „Społeczno-gospodarcze aspekty rozwoju kółek rolniczych w Polsce”.

Od dnia 1 października 1967 r. przeszedł do pracy w UMCS w Lublinie, gdzie był jednym ze współorganizatorów nowoutworzonego Wydziału Ekonomicznego i objął kierownictwo Katedry Ekonomiki Rolnictwa, którą kierował do 1976 r. Na uczelni tej w 1973 r. uzyskał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego w zakresie nauk ekonomicznych. Przez kilka lat był prodziekanem tego wydziału (1969-1973).

W latach 1976-1979 pracował w Katedrze Ekonomiki Rolnictwa Szkoły Głównej Planowania i Statystyki (obecnie wrócono do przedwojennej nazwy Szkoła Główna Handlowa). W 1979 r. przeszedł ponownie do pracy na SGGW, do Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Polityki Agrarnej, gdzie objął kierownictwo Zakładu Ekonomiki Rolnictwa, którym kierował w latach 1979-1984. W latach 1984-1991 pełnił funkcje dyrektora Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Polityki Agrarnej SGGW. Tytuł profesora zwyczajnego uzyskał w 1988 r.

Zainteresowania naukowe Profesora Zbigniewa Adamowskiego są szerokie i dotyczą ekonomiki rolnictwa, polityki agrarnej oraz ekonomiki, organizacji i zarządzania przedsiębiorstwem rolnym. W Jego pracy badawczej można wyróżnić następujące kierunki:

- przeobrażenia ludnościowe na wsi polskiej,
- ekonomiczne i społeczne problemy rozwoju mechanizacji rolnictwa oraz usług produkcyjnych,
- funkcjonowanie spółdzielczości rolniczej, głównie kółek rolniczych,
- przemiany strukturalne w rolnictwie polskim,
- dochody i ceny w rolnictwie.

Z badań Profesora dotyczących ewolucji zatrudnienia i rozwoju mechanizacji przez kółka rolnicze wynikało, że procesy te były ważnym elementem modernizacji gospodarstw i wdrażania do rolnictwa postępu technicznego i technologicznego. Dotyczyło to zwłaszcza gospodarstw mniejszych obszarowo. Zagadnieniom tym poświęcił szereg prac zarówno o charakterze teoretycznym, jak i empiryczno-poznawczym. Wyniki badań z tego zakresu

znalazły odbicie w wielu publikacjach i referatach na konferencjach i seminariach oraz w książkach. Do najważniejszych należą: „*Ewolucja zatrudnienia w rolnictwie polskim*” PAN-PWRiL 1964, „*Rolnictwo polskie w dwudziestopięcioleciu*” PWN 1970 (wspólnie z J. Lewandowskim), „*Kółka rolnicze w rolnictwie polskim*” PWRiL 1971.

Przemiany strukturalne w rolnictwie ujmował Profesor kompleksowo, tj. w ścisłym powiązaniu ze zmianami w zasobach i strukturze produkcji, efektywności gospodarowania oraz z sytuacją dochodową rolnictwa. W wyniku takiego podejścia możliwe było przedstawienie zmian w strukturze agrarnej oraz mechanizmów, które do nich prowadzą. Podsumowaniem tego kierunku badań jest monografia pt.: „Przemiany strukturalne w rolnictwie polskim” PWRiL 1988 oraz udział w pracy zbiorowej pod redakcją F. Tomczaka pt. „Gospodarstwa rodzinne w rolnictwie, teraźniejszość i przyszłość” PWRiL 1988, ss. 44-63 i 87-134.

Zmiana systemu gospodarczego po 1989 r. spowodowała powstanie nowych warunków funkcjonowania rolnictwa w gospodarce rynkowej. Profesor Adamowski czynnie włączył się swoimi badaniami w ocenę tych nowych procesów. Podstawowym przedmiotem zainteresowania Profesora były ceny i dochody w rolnictwie w okresie reformowania gospodarki. Problematyce tej poświęcił cykl artykułów opublikowanych głównie w *Zagadnieniach Ekonomiki Rolnej*. Obejmują one zagadnienia sytuacji produkcyjnej, dochodów i ich zróżnicowania oraz procesów dostosowawczych w rolnictwie do gospodarki rynkowej. Publikacje te wypełniały lukę w polskim piśmiennictwie naukowym poświęconym problematyce cen i dochodów w okresie reformowania gospodarki.

Wszystkie jego prace naukowe cechuje nie tylko wysoki poziom naukowy ale i doskonale dopracowana metodyka badań.

Profesor Zbigniew Adamowski jest bardzo wysoko cenionym pracownikiem naukowym i dydaktycznym z zakresu ekonomiki rolnictwa. Wyróżnia się wyjątkową sumiennością. Stawia zawsze duże wymagania w stosunku do siebie, do młodzieży akademickiej i współpracowników. Wyrazem tego podejścia jest podręcznik akademicki pt. „*Podstawy ekonomiki i organizacji przedsiębiorstw rolnych*”. To pierwszy akademicki podręcznik tego przedmiotu wydany po 1945 r. w Polsce, uwzględniający dorobek nauki światowej. Stanowi on podstawową pomoc dydaktyczną dla pracowników naukowych, studentów studiów rolniczych, ekonomiczno-rolniczych i ekonomicznych. Jest to publikacja powszechnie znana i ceniona przez wszystkie ośrodki akademickie. W wyniku tego był on kilkakrotnie wznawiany.

Na ogólny dorobek naukowy Profesora Adamowskiego składa się ponad 250 prac, w tym 7 książek, 26 rozpraw i studiów oraz wiele ekspertyz.

Profesor wykształcił liczną kadrę ekonomistów rolnych. Pod jego kierunkiem wykonano ponad 300 prac inżynierskich i magisterskich oraz 6 rozpraw doktorskich. Wyrazem uznania dla doświadczenia zawodowego i dydaktycznego było powierzenie Profesorowi funkcji recenzenta 14 rozpraw habilitacyjnych i 26 wniosków o nadanie tytułu profesora.

Za działalność naukową i dydaktyczną Profesor był wielokrotnie nagradzany nagrodami ministra (nagrodami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego 5-krotnie) i rektora SGGW. Odznaczony jest też m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Edukacji Narodowej. Przez wiele lat był członkiem Komitetu Ekonomiki Rolnictwa PAN (1976-1986), Komitetu Nauk

Ekonomicznych PAN (1975-1977), Komisji Ekonomiki Rady Naukowo-Technicznej przy Ministerstwie Rolnictwa (1981-1989).

W dniu 1 października 1999 r. Profesor przeszedł na emeryturę. Nie pozostaje jednak bierny. Uczestniczy w zebraniach naukowych Katedry Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych SGGW i wykłada nadal, dawniej w Wyższej Szkole Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim, a obecnie w Małopolskiej Szkole Ekonomicznej w Tarnowie.

Stanisław Stańko

